

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2016. gada 21. decembrī¹

Apelācija — Valsts atbalsts — Valsts noteikts nodoklis par aviopārvadājumiem — Diferencētu likmju piemērošana — Samazināta likme attiecībā uz lidojumu galamērķiem, kuri atrodas ne tālāk par 300 km no valsts lidostas — Priekšrocība — Selektīvs raksturs — Vērtējums gadījumā, kad nodokļu pasākums var veidot ierobežojumu pakalpojumu sniegšanas brīvībai — Atgūšana — Akcīzes nodoklis

Apvienotās lietas C-164/15 P un C-165/15 P

par divām apelācijas sūdzībām atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, kas iesniegtas 2015. gada 9. aprīlī,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *L. Flynn, D. Grespan, T. Maxian Rusche* un *B. Stromsky*, pārstāvji, ar dzīvesvietu Luksemburgā,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pārējie lietas dalībnieki –

Aer Lingus Ltd, Dublinā (Īrija), ko pārstāv *K. Bacon* un *A. Robertson, QC*, kā arī *D. Bailey, barrister*, ko pilnvarojis *A. Burnside, solicitor*,

prasītāja pirmajā instancē (C-164/15 P) un persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē (C-165/15 P),

Ryanair Designated Activiy Company, agrāk *Ryanair Ltd.*, Dublinā (Īrija), ko pārstāv *B. Kennelly, QC, I.-G. Metaxas-Maragkidis, dikigoros*, un *E. Vahida*, advokāts,

prasītāja pirmajā instancē (C-165/15 P),

Īrija, ko pārstāv *E. Creedon* un *J. Quaney*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kam palīdz *E. Regan, SC*, un *B. Doherty, BL*,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē (C-164/15 P un C-165/15 P).

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs *L. Bejs Larsens [L. Bay Larsen]*, tiesneši *M. Vilars [M. Vilaras]* (referents), *J. Malenovskis [J. Malenovský]*, *M. Safjans [M. Safjan]* un *D. Švābi [D. Šváby]*,

ģenerālvokāts *P. Mengoci [P. Mengozzi]*,

sekretāre *L. Hjūleta [L. Hewlett]*, galvenā administratore,

¹ — Tiesvedības valoda – angļu.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 7. aprīļa tiesas sēdi,
noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 5. jūlija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar apelācijas sūdzībām Eiropas Komisija lūdz atcelt, pirmkārt, lietā C-164/15 P – Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2015. gada 5. februāra spriedumu *Aer Lingus*/Komisija (T-473/12, nav publicēts, turpmāk tekstā – “spriedums *Aer Lingus*”, EU:T:2015:78) un, otrkārt, lietā C-165/15 P – Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2015. gada 5. februāra spriedumu *Ryanair*/Komisija (T-500/12, nav publicēts, turpmāk tekstā – “spriedums *Ryanair*”, EU:T:2015:73) (turpmāk tekstā kopā – “pārsūdzētie spriedumi”), ar kuriem Vispārējā tiesa daļēji apmierināja prasības, ko attiecīgi bija iesniegušas *Aer Lingus Ltd* un *Ryanair Designated Activity Company*, agrāk *Ryanair Ltd* (turpmāk tekstā – “*Ryanair*”), un atcēla Komisijas 2012. gada 25. jūlija Lēmuma 2013/199/ES par valsts atbalsta lietu SA.29064 (11/C, ex 11/NN) – Diferencētas avioceļojumu nodokļa likmes, ko piemērojusi Īrija (OV 2013, L 119, 30. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”), 4. pantu, ciktāl šajā pantā ir likts atgūt atbalstu no tā saņēmējiem tādā apmērā, kas minētā lēmuma preambulas 70. apsvērumā ir noteikts kā EUR 8 par vienu pasažieri.
- 2 Ar savām pretapelācijas sūdzībām *Aer Lingus* un *Ryanair* arī lūdz atcelt attiecīgi spriedumu *Aer Lingus* un spriedumu *Ryanair*.

Atbilstošās tiesību normas

Regula (EK) Nr. 659/1999

- 3 Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus LESD 108. panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.), 14. pants “Atbalsta atgūšana” ir formulēts šādi:

“1. Kad nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja (turpmāk – “atgūšanas lēmums”). Komisija neprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā ar kādu [Savienības] tiesību vispārēju principu.

2. Atbalsts, kas ir jāatgūst saskaņā ar atgūšanas lēmumu, ietver procentus, kas aprēķināti pēc atbilstīgas likmes, ko nosaka Komisija. Procenti maksājami no dienas, kad nelikumīgais atbalsts nodots saņēmēja rīcībā, līdz tā atgūšanas dienai.

3. Neskarot nevienu [Eiropas Savienības] Tiesas nolēmumu saskaņā ar [LESD 278]. pantu, atgūšanu īsteno tūlīt un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts likumos paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu Komisijas lēmuma izpildi. Šajā nolūkā un gadījumā, ja ir sāks izskatīšanas process valsts tiesā, attiecīgās dalībvalstis, neskarot [Savienības] tiesību aktus, veic visus vajadzīgos pasākumus, kas iespējami to attiecīgajās tiesību sistēmās, tostarp pagaidu pasākumus.”

Regula (EK) Nr. 1008/2008

- 4 Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 24. septembra Regulas (EK) Nr. 1008/2008 par kopīgiem noteikumiem gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai [Savienībā] (OV 2008, L 293, 3. lpp.) 15. panta 1. punktā ir noteikts:

“[Savienības] gaisa pārvadātājiem ir tiesības [Savienībā] veikt gaisa pārvadājumus.”

- 5 Šīs regulas 23. panta “Informācija un nediskriminēšana” 1. punktā ir paredzēts:

“Publiski pieejamajās gaisa pārvadājumu maksās un gaisa pārvadājumu tarifos gaisa pārvadājumu pakalpojumiem no lidostas tādas dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līgums – šīs maksas un šos tarifi jebkādā veidā piedāvājot vai publicējot, tostarp internetā –, ir iekļauti arī piemērojamie nosacījumi. Vienmēr norāda galīgo cenu, kas jāmaksā, un tajā ir ierēķināta gaisa pārvadājuma maksa vai gaisa pārvadājuma tarifs, kā arī uzliktie nodokļi un maksājumi, papildmaksājumi un maksas, kuras ir obligātas un paredzamas publicēšanas brīdī. Papildus galīgajai cenai norāda vismaz šādus datus:

- a) gaisa pārvadājuma maksu vai gaisa pārvadājuma tarifu;
- b) nodokļus;
- c) lidostas maksājumus; un
- d) citus maksājumus, papildmaksas vai maksas, piemēram, tādas, kas saistītas ar drošumu vai degvielu,

ja pozīcijas, kas norādītas b), c) un d) apakšpunktā, ir pievienotas gaisa pārvadājuma maksai vai gaisa pārvadājuma tarifam. Informāciju par neobligātiem cenas pielikumiem paziņo skaidri, pārskatāmi un precīzi jebkura rezervēšanas procesa sākumā, un klients izdara izvēli, piekrirot veikt attiecīgos maksājumus.”

Direktīva 2014/104/ES

- 6 Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. novembra Direktīvas 2014/104/ES par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem (OV 2014, L 349, 1. lpp.), preambulas 3. un 4. apsvērumā ir noteikts:

“(3) [...] Lai [LESD] 101. un 102. pantam nodrošinātu pilnvērtīgu iedarbību un jo īpaši nodrošinātu tajos noteikto aizliegumu praktisko iedarbību, ikviens – neatkarīgi no tā, vai runa ir par personu, tostarp patērētājiem un uzņēmumiem, vai par publisku iestādi, – var valstu tiesās prasīt atlīdzinājumu par kaitējumu, ko radījis minēto noteikumu pārkāpums. [...]”

- (4) Savienības tiesību aktos nostiprinātās tiesības uz atlīdzinājumu par kaitējumu, ko rada Savienības un valsts konkurences tiesību aktu pārkāpumi, prasa, lai ikvienai dalībvalstij būtu procesuālie noteikumi, kuri nodrošina šo tiesību efektīvu īstenošanu. [...]”

7 Šis direktīvas 13. pants “Atsaukšanās uz [pārmaksas] pārvešanu aizstāvībai” ir formulēts šādi:

“Dalībvalstis nodrošina, ka atbildētājs zaudējumu atlīdzināšanas prasībā savai aizstāvībai pret zaudējumu atlīdzināšanas prasījumu var atsaukties uz to, ka prasītājs visu konkurences tiesību aktu pārkāpuma rezultātā radušos pārmaksu vai tās daļu ir pārnesis uz citām personām. Pienākums pierādīt, ka pārmaksa ir tikusi pārnesta, ir atbildētājam, kas pamatoti var prasīt pierādījumu izprasīšanu no prasītāja vai trešām personām.”

Tiesvedības priekšvēsture

- 8 Tiesvedības rašanās faktus, kas izriet no pārsūdzēto spriedumu 1.–13. punkta, var rezumēt šādi.
- 9 Īrija no 2009. gada 30. marta ieviesa akcīzes nodokli, kas tiek saukts par “Air Travel Tax” (avioceļojumu nodoklis, turpmāk tekstā – “ACN”) un kas tiek tieši iekasēts no aviosabiedrībām par ikvienu pasažieri, kurš ceļo ar lidmašīnu no lidostas, kas atrodas Īrijā, izņemot dažus izņēmumus, kuriem nav nozīmes šajā tiesvedībā. ACN maksātājas bija aviosabiedrības, un, lai šo nodokli samaksātu, tām bija iespēja šī nodokļa summu ietvert biļetes cenā.
- 10 Tā ieviešanas laikā ACN tika aprēķināts, pamatojoties uz attālumu starp izlidošanas un ielidošanas lidostām, un tam bija paredzētas divas atšķirīgas likmes, kas bija jāmaksā aviosabiedrībām, proti, EUR 2 par vienu pasažieri gadījumā, ja lidojums tiek veikts uz galamērķi, kas atrodas ne tālāk par 300 km no Dublinas lidostas (turpmāk tekstā – “ACN zemākā likme”), un EUR 10 par vienu pasažieri visos pārējos gadījumos (turpmāk tekstā – “ACN augstākā likme”).
- 11 2009. gada 21. jūlijā *Ryanair* vērsās Komisijā ar divām dažādām sūdzībām saistībā ar ACN, no kurām pirmā attiecās uz valsts atbalsta jomas noteikumu pārkāpumu un otrā bija pamatota ar LESD 56. pantu, kā arī Regulu Nr. 1008/2008. Ņemot vērā otro no šīm sūdzībām, Komisija uzsāka izmeklēšanu saistībā ar iespējamu noteikumu par pakalpojumu sniegšanas brīvību pārkāpumu, un 2010. gada 18. martā tā Īrijas iestādēm nosūtīja brīdinājuma vēstuli. Pēc tam Īrija no 2011. gada 1. marta grozīja ACN aprēķināšanas noteikumus, ieviešot vienotu likmi EUR 3 apmērā par vienu pasažieri, kas ir piemērojama visiem lidojumiem, neatkarīgi no veiktā attāluma, līdz ar to Komisija slēdza savu izmeklēšanu.
- 12 Ņemot vērā pirmo *Ryanair* sūdzību, Komisija 2011. gada 13. jūlijā saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu uzsāka formālu izmeklēšanas procedūru attiecībā uz ACN zemāko likmi. Šis procedūras beigās Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu.
- 13 Šī lēmuma 1. pantā ir konstatēts, ka atbalsts, kas izpaudās kā zemāka avioceļojumu nodokļa likme, kura laikposmā no 2009. gada 30. marta līdz 2011. gada 1. martam tika piemērota visiem lidojumiem, ko veica gaisa kuģis, ar kuru var pārvadāt vairāk nekā 20 pasažierus un kurš netiek izmantots valsts vai militārām vajadzībām, un kurš izlidoja no lidostas, kur tiek apkalpots vairāk nekā 10 000 pasažieru gadā, uz galamērķi, kurš atradās ne tālāk kā 300 km no Dublinas lidostas, un ko nelikumīgi piemēroja Īrija, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu, nav saderīgs ar iekšējo tirgu.
- 14 Apstrīdētā lēmuma 4. panta 1. punktā Īrijai ir noteikts atgūt prettiesisko atbalstu. Šī lēmuma preambulas 70. apsvērumā ir norādīts, ka atgūstamā atbalsta summa atbilst ACN zemākās likmes un ACN augstākās likmes starpībai, proti, EUR 8 par vienu pasažieri. Šajā pašā apsvērumā *Aer Lingus* un *Ryanair* ir norādītas kā vienas no atbalsta saņēmējām.

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētie spriedumi

- 15 Ar prasības pieteikumiem, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegti attiecīgi 2012. gada 1. novembrī (lieta T-473/12) un 15. novembrī (lieta T-500/12), *Aer Lingus* un *Ryanair* katra iesniedza prasību atcelt apstrīdēto lēmumu.
- 16 Lietā T-473/12 *Aer Lingus* savas prasības pamatojumam izvirzīja piecus pamatus, no kuriem pirmais bija pamatots ar kļūdu tiesību piemērošanā, ko ir pieļāvusi Komisija, ciktāl tā apstrīdētajā lēmumā ACN zemāko likmi ir kvalificējusi kā “valsts atbalstu”, otrs – ar tiesiskās noteiktības, efektivitātes un labas pārvaldības principu pārkāpumu, jo apstrīdētajā lēmumā bija uzdots atgūt atbalstu, trešais – ar Komisijas pieļautu kļūdu tiesību piemērošanā un acīmredzamu kļūdu vērtējumā, jo, pasākumu kvalificējot par atbalstu un kvantitatīvi nosakot priekšrocību, tā nav ņēmusi vērā ACN pārvešanu uz pasažieriem, ceturtais – ar Regulas Nr. 659/1999 14. panta, kā arī samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principu pārkāpumu, ņemot vērā apstrīdētajā lēmumā ietverto rīkojumu par atbalsta atgūšanu, un piektais – ar pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu.
- 17 Lietā T-500/12 *Ryanair* savas prasības pamatojumam izvirzīja piecus pamatus, no kuriem pirmais bija pamatots ar kļūdu tiesību piemērošanā, kas esot pieļauta Komisijas lēmumā, saskaņā ar kuru ACN augstākā likme bija “parastā” likme vai “likumīgā standarta” likme, otrs – ar Komisijas pieļautu kļūdu tiesību piemērošanā un acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz priekšrocības, kas piešķirta atbilstoši ACN, vērtējumam, trešais – ar Komisijas pieļautu kļūdu tiesību piemērošanā un acīmredzamām kļūdām vērtējumā attiecībā uz lēmumu par atbalsta atgūšanu, ceturtais – ar Komisijas lēmuma par atbalsta atgūšanu nepaziņošanu un piektais – ar pamatojuma nenorādīšanu apstrīdētajā lēmumā.
- 18 Pārsūdzētajos spriedumos Vispārējā tiesa, pirmkārt, pārbaudīja un noraidīja abu prasību piektos pamatus, kas attiecās uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi. Šis pārsūdzēto spriedumu daļas vairs nav apstrīdētas ne apelācijas sūdzībās, ne pretapelācijas sūdzībās.
- 19 Otrkārt, runājot konkrētāk par *Ryanair* prasību, Vispārējā tiesa sprieduma *Ryanair* 42.–56. punktā pārbaudīja un noraidīja *Ryanair* ceturto pamatu. Arī uz šo minētā sprieduma daļu neattiecas Komisijas apelācijas sūdzība lietā C-165/15 P vai *Ryanair* pretapelācijas sūdzība tajā pašā lietā.
- 20 Treškārt, Vispārējā tiesa pārbaudīja un noraidīja *Aer Lingus* un *Ryanair* prasību pirmos pamatus. Būtībā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu kļūdu tiesību piemērošanā, ACN augstāko likmi kvalificējot kā “atsauces likmi”, lai pierādītu, ka pastāv selektīva priekšrocība, un no tā secinot, ka atšķirīgu likmju piemērošana šajā gadījumā veidoja valsts atbalstu aviosabiedrībām, kuru lidojumiem attiecīgajā laikposmā bija piemērojama ACN zemākā likme.
- 21 Ceturtkārt, Vispārējā tiesa pievērsās *Aer Lingus* prasības trešā un ceturta pamata un *Ryanair* prasības otra un trešā pamata pārbaudei, kurus tā daļēji apmierināja.
- 22 Šis pārbaudes ietvaros Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija ir pieļāvusi “kļūdu vērtējumā un kļūdu tiesību piemērošanā”, ciktāl tā noteica atbalsta summu, kura ir jāatgūst no tā saņēmējiem, tostarp *Aer Lingus* un *Ryanair*, EUR 8 apmērā par vienu pasažieri, kas ir izmantojis kādu no lidojumiem, kuram ir piemērojama ACN zemākā likme, proti, starpību starp šo likmi un ACN augstāko likmi. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, ciktāl ekonomiskā priekšrocība, kas izriet no ACN zemākās likmes piemērošanas, kaut arī tikai daļēji, varēja tikt pārnesta uz pasažieriem, Komisijai nebija tiesību uzskatīt, ka attiecīgo aviosabiedrību iegūtā priekšrocība visos gadījumos automātiski bija EUR 8 par vienu pasažieri.
- 23 Sprieduma *Aer Lingus* 124. punktā Vispārējā tiesa līdz ar to uzskatīja, ka, “tā kā nav vajadzības lemt par iespējamo samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principu pārkāpumu, uz ko ir norādījusi” *Aer Lingus*, tās prasības trešais un ceturtais pamats ir jāapmierina.

- 24 Tāpat arī sprieduma *Ryanair* 150. punktā Vispārējā tiesa atzina, ka ir jāapmierina *Ryanair* izvirzītais otrais un trešais pamats, “jo nav vajadzības pārbaudīt trešā pamata otro daļu un papildu argumentus, kurus ir izvirzījusi” *Aer Lingus*, kas ir iestājusies minētajā lietā *Ryanair* prasījumu atbalstam.
- 25 Tādējādi Vispārējā tiesa pārsūdzēto spriedumu rezolutīvās daļas 1) punktā atcēla apstrīdētā lēmuma 4. pantu, “ciktāl ar [šo pantu] minētā lēmuma preambulas 70. apsvērumā likts atgūt no atbalsta saņēmējiem atbalstu par summu, kas noteikta EUR 8 apmērā par vienu pasažieri”. Minēto spriedumu rezolutīvās daļas 2) punktā tā prasības pārējā daļā noraidīja.

Lietas dalībnieku prasījumi Tiesā

- 26 Komisija lūdz Tiesu:
- atcelt pārsūdzēto spriedumu rezolutīvās daļas 1) punktu;
 - noraidīt prasību Vispārējā tiesā kopumā vai, pakārtoti, nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai;
 - noraidīt pretapelācijas sūdzības un
 - piespriest prasītājam pirmajā instancē atlīdzināt tiesāšanās izdevumus vai, pakārtoti, lēmuma par tiesāšanās izdevumiem abās instancēs pieņemšanu atlikt.
- 27 *Aer Lingus* un *Ryanair* lūdz Tiesu:
- atcelt pārsūdzēto spriedumu rezolutīvās daļas 2) punktu;
 - atcelt apstrīdēto lēmumu;
 - apelācijas sūdzības noraidīt un
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 28 Īrija lūdz Tiesu:
- apmierināt Komisijas apelācijas sūdzības un noraidīt prasības Vispārējā tiesā, un
 - noraidīt pretapelācijas sūdzības.

Par lūgumiem atkārtoti uzsākt tiesvedības mutvārdu daļu

- 29 Ar vēstuli, kas Tiesas kancelejā iesniegta 2016. gada 19. jūlijā, *Aer Lingus* atbilstoši Tiesas Reglamenta 83. pantam lūdza izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu uzsākšanu. Sava lūguma pamatojumam *Aer Lingus* atsaucas uz vajadzību paust nostāju par ģenerālvokāta sniegtajiem secinājumiem, it īpaši par to 79., 80., 83. un 88.–99. punktā minētajiem argumentiem, kā arī judikatūru. Turklāt *Aer Lingus* uzskata, ka tai būtu jābūt iespējai iesniegt savus apsvērumus par pamatiem un argumentiem, kas netika izskatīti Vispārējā tiesā, gadījumā, ja Tiesa atceltu spriedumu *Aer Lingus* un uzskatītu, ka tiesvedības stadija ļauj izlemt lietu.
- 30 Ar vēstuli, kas Tiesas kancelejā iesniegta 2016. gada 18. augustā, *Ryanair* norādīja, ka atbalsta *Aer Lingus* lūgumu atkārtoti uzsākt tiesvedības mutvārdu daļu un arī tā lūdz atkārtoti uzsākt tiesvedības mutvārdu daļu galvenokārt to pašu iemeslu dēļ kā *Aer Lingus*.

- 31 Jāatgādina, ka Eiropas Savienības Tiesas statūtos un Tiesas Reglamentā lietas dalībniekiem nav paredzēta iespēja iesniegt apsvērumus par ģenerālvokāta sniegtajiem secinājumiem (spriedums, 2014. gada 4. septembris, *Vnuk*, C-162/13, EU:C:2014:2146, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Atbilstoši LESD 252. panta otrajai daļai ģenerālvokāta pienākums ir, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē sniegt pamatotus secinājumus lietās, kurās saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerālvokāta piedalīšanās. Tiesai nav saistoši nedz ģenerālvokāta secinājumi, nedz šo secinājumu pamatojums. Tādējādi tas, ka viena puse nepiekrīt ģenerālvokāta secinājumiem, lai kādi arī būtu šajos secinājumos aplūkoti jautājumi, pats par sevi nevar būt mutvārdu procesa atkārtotu uzsākšanu pamatojošs iemesls (spriedums, 2015. gada 9. jūlijs, *InnoLux /Komisija*, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 27. un 28. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 33 Tomēr Tiesa atbilstoši Reglamenta 83. pantam jebkurā brīdī pēc ģenerālvokāta uzklauššanas var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas sākšanu vai atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, vai ja kāds lietas dalībnieks pēc šīs daļas pabeigšanas iesniedz ziņas par jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu.
- 34 Tā tas nav šajā gadījumā. Tiesa, uzklaušjusi ģenerālvokātu, uzskata, ka tās rīcībā ir visa lietas izspriešanai vajadzīgā informācija un lieta nav jāizskata, ņemot vērā kādu jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz tās nolēmumu, vai argumentu, kas tajā nav ticis apspriests.
- 35 Konkrētāk, runājot par *Aer Lingus* un *Ryanair* lūgumiem ļaut tām iesniegt savus apsvērumus par pamatiem un argumentiem, ko Vispārējā tiesa nav izskatījusi, gadījumā, ja Tiesa atceltu pārsūdzētos spriedumus un uzskatītu, ka tiesvedības stadija ļauj izlemt lietu, no Tiesas Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunkta, kas aplūkots kopā ar tā 173. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 170. panta 1. punktu, izriet, ka lietas dalībnieki apelācijas tiesvedībā ir aicināti savā apelācijas sūdzībā, kā arī savā atbildes rakstā iesniegt visus atbilstošos pamatus vai argumentus, īpaši tad, ja Tiesa saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmo daļu izskatītu lietu apelācijas sūdzības apmierināšanas gadījumā. Tādējādi lietas dalībniekiem ir bijusi iespēja gan tiesvedības rakstveida daļā, gan tās mutvārdu daļā iesniegt savus apsvērumus par visiem lietas aspektiem, kurus tie uzskata par atbilstošiem. Tādējādi *Aer Lingus* un *Ryanair* minētā vajadzība iesniegt apsvērumus par pamatiem un argumentiem, ko Vispārējā tiesa nav izskatījusi, nevar pamatot tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu.
- 36 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Tiesa uzskata, ka nav pamata izdot rīkojumu atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu.

Par pretapelācijas sūdzībām

- 37 Savu attiecīgo pretapelācijas sūdzību pamatojumam, kas ir jāizskata vispirms, jo tajās ir apstrīdēta valsts atbalsta esamība šajā gadījumā, *Aer Lingus* un *Ryanair* katra izvirza tikai vienu pamatu, kas attiecas uz Vispārējās tiesas pieļautu kļūdu tiesību piemērošanā, ciktāl tā noraidīja attiecīgos to prasību pirmos pamatus par atcelšanu, ar kuriem tās bija apstrīdējušas ACN zemākās likmes kvalifikāciju par “valsts atbalstu”.
- 38 Katrs no šiem pamatiem ir sadalīts četrās daļās, ar kurām *Aer Lingus* un *Ryanair* apstrīd tās Komisijas izvēles likumību, kuru ir apstiprinājusi Vispārējā tiesa un atbilstoši kurai tā ACN augstāko likmi EUR 10 apmērā par vienu pasažieri uzskatīja par “parasto” jeb atsauces likmi, vērtējot priekšrocības, kas izriet no dažu lidojumu aplikšanas ar nodokli atbilstoši ACN zemākajai likmei EUR 2 apmērā par vienu pasažieri, selektīvo raksturu.

Ievada apsvērumi

- 39 Jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu, ja vien Līgumos nav paredzētas atkāpes, ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai kas jebkādā citā veidā piešķirts no valsts līdzekļiem un kas izraisa vai draud izraisīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- 40 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru “atbalsta” jēdziens ir vispārīgāks nekā “subsīdijas” jēdziens, jo tas ietver ne tikai pozitīvus pasākumus, piemēram, pašas subsīdijas, bet arī valsts iejaukšanos, kas dažādās formās atvieglo slogu, kāds parasti ir jāsedz no uzņēmuma budžeta, un kas tāpēc, lai gan nav subsīdijas vārda vistiešākajā nozīmē, ir līdzīga pēc rakstura un tai piemīt tāda pati iedarbība (spriedums, 2011. gada 15. novembris, Komisija un Spānija/*Government of Gibraltar* un Apvienotā Karaliste, C-106/09 P un C-107/09 P, EU:C:2011:732, 71. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 No tā izriet, ka pasākums, ar kuru valsts iestādes dažiem uzņēmumiem piešķir labvēlīgāku nodokļu režīmu, kas, kaut arī neietver valsts līdzekļu nodošanu, šī pasākuma adresātiem rada labvēlīgāku finanšu situāciju nekā pārējiem nodokļu maksātājiem, ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Savukārt priekšrocības, kas izriet no vispārēji piemērojama pasākuma, kurš vienādi ir piemērojams visiem saimnieciskās darbības subjektiem un kurš tādējādi nav selektīvs, nav valsts atbalsts LESD 107. panta izpratnē (spriedums, 2011. gada 15. novembris, Komisija un Spānija/*Government of Gibraltar* un Apvienotā Karaliste, C-106/09 P un C-107/09 P, EU:C:2011:732, 72. un 73. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 42 Šajā gadījumā ir jānorāda, kā tas izriet no sprieduma *Aer Lingus* 54. un 55. punkta, kā arī sprieduma *Ryanair* 79. un 80. punkta, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā uzskatīja, ka, lai konstatētu ACN selektīvo raksturu, tai bija jāidentificē “atsauces sistēma” un jānoskaidro, vai minētais pasākums ir atkāpe no šīs sistēmas. Konstatējusi, ka ACN zemākā likme galvenokārt tika piemērota tikai galamērķiem valsts iekšienē un tikai apmēram 10–15 % no visiem lidojumiem, kam tika piemērots ACN, Komisija secināja, ka ACN augstākā likme ir jāuzskata par atsauces sistēmas parasto likmi, bet zemākā likme ir izņēmums.
- 43 Runājot par šiem apsvērumiem, *Aer Lingus* un *Ryanair* Vispārējā tiesā tikai kritizēja to, ka ACN selektīvā rakstura konstatēšanai šī nodokļa augstākā likme tikusi izmantota kā atsauces likme.
- 44 Izskatījusi un noraidījusi argumentus, ko šajā ziņā bija paudušas *Aer Lingus* un *Ryanair*, Vispārējā tiesa attiecīgi sprieduma *Aer Lingus* un sprieduma *Ryanair* 76. un 90. punktā secināja, ka Komisija nav pieļāvusi nekādu kļūdu tiesību piemērošanā, ACN augstāko likmi kvalificējot kā “atsauces likmi” un līdz ar to uzskatot, ka atšķirīgu likmju piemērošana veido valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē par labu aviosabiedrībām, kuru lidojumiem laikposmā, uz kuru attiecas apstrīdētais lēmums, tika piemērota ACN zemākā likme.
- 45 *Aer Lingus* un *Ryanair* uzskata, ka šajā Vispārējās tiesas vērtējumā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā to iemeslu dēļ, kas ir izklāstīti dažādās to vienīgo pamatu daļās.
- 46 Šajā kontekstā ir jāanalizē dažādās *Aer Lingus* un *Ryanair* vienīgo pamatu daļas, kuru mērķis ir pierādīt, ka Vispārējās tiesas argumentācijā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, ciktāl tā apstiprināja ACN augstākās likmes izmantošanu par atsauces likmi un neņēma vērā iespējamo šī nodokļa daļēju atmaksu uzņēmējiem, kam bija jāmaksā augstākā likme. Vispirms tiks izskatīta *Ryanair* vienīgā pamata pirmā daļa, pēc tam šī paša pamata ceturtā daļa un, visbeidzot, kopīgi tiks izskatītas visas *Aer Lingus* vienīgā pamata daļas, kā arī *Ryanair* vienīgā pamata otrā un trešā daļa.

Par Ryanair vienīgā pamata pirmo daļu

Lietas dalībnieku argumenti

- 47 *Ryanair* apstrīd to, ka sprieduma *Ryanair* 74.–76. punktā Vispārējā tiesa noraidīja tās argumentu, ka, lai noskaidrotu, vai ACN, kas tika iekasēts atbilstoši zemākajai likmei, ir valsts atbalsts, atbilstošā atsaucē likme bija EUR 3 likme, kuru 2011. gada martā pieņēma Īrijas iestādes. *Ryanair* uzskata, ka tas, ka šī EUR 3 likme nebija piemērojama laikposmā, uz kuru attiecas apstrīdētais lēmums, neliedz to izvēlēties par atsaucē likmi. EUR 10 likme nekad neesot pastāvējusi neatkarīgi no zemākās likmes, un abas likmes esot tikušas ieviestas un atceltas vienlaikus. Tādējādi *Ryanair* uzskata, ka šajā lietā nekad nav pastāvējusi “parastā” likme vai “atsaucē” likme.
- 48 Komisija un Īrijas valdība galvenokārt apgalvo, ka šī vienīgā pamata daļa ir neefektīva, jo *Ryanair* tikai apstrīd sprieduma *Ryanair* 74. punktu un nekritizē pamatojumu, ko Vispārējā tiesa ir paudusi šī paša sprieduma 75. un 76. punktā un kas pats par sevi ir pietiekams, lai pamatotu tās Vispārējā tiesā paustā argumenta noraidījumu. Pakārtoti tās apstrīd *Ryanair* argumentu pamatotību.

Tiesas vērtējums

- 49 Pretēji tam, ko norāda Komisija un Īrijas valdība, *Ryanair* vienīgā pamata pirmā daļa nav neefektīva. *Ryanair* savā apelācijas sūdzībā norāda, ka šī daļa attiecas ne tikai uz sprieduma *Ryanair* 74. punktu, bet arī uz tā 75. un 76. punktu. Turklāt šajos trīs punktos būtībā ir izklāstīts viens un tas pats pamatojums, kas ir balstīts uz konstatāciju, ka laikposmā, uz kuru attiecas apstrīdētais lēmums, EUR 3 likme nebija piemērojama un tādējādi tā nevar tikt izmantota par atsaucē likmi.
- 50 Tomēr pēc būtības *Ryanair* argumentācijai nevar piekrist.
- 51 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka, lai novērtētu selektivitātes nosacījumu, LESD 107. panta 1. punktā ir paredzēts noteikt, vai konkrētās tiesiskās sistēmas ietvaros ar valsts pasākumu var tikt atbalstīti “konkrēti uzņēmumi vai konkrētu preču ražošana” salīdzinājumā ar citiem, kas, raugoties no minētās sistēmas mērķa, būtu salīdzināmā faktiskā un tiesiskā situācijā (spriedums, 2011. gada 15. novembris, Komisija un Spānija/*Government of Gibraltar* un Apvienotā Karaliste, C-106/09 P un C-107/09 P, EU:C:2011:732, 75. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 Kā ģenerālvokāts to būtībā ir norādījis secinājumu 41. punktā, šāds vērtējums nevar tikt veikts, salīdzinot summu, kas bija jāmaksā aviosabiedrībām, kurām tika piemērota ACN zemākā likme, un hipotētiskā nodokļa summu, kas aprēķināta, pamatojoties uz likmi, kura, kā atzīst pati *Ryanair*, nebija piemērojama nevienam lidojumam un nevienai aviosabiedrībai laikposmā, uz kuru attiecas apstrīdētais lēmums. Kā Vispārējā tiesa pamatoti to ir norādījusi sprieduma *Ryanair* 75. punktā, citas, nevis tās atsaucē likmes noteikšana, kas faktiski tika piemērota attiecīgajā laikposmā, neļaujot konstatēt visas ACN sekas.
- 53 No tā izriet, ka sprieduma *Ryanair* 74.–76. punktā nav pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, uz ko norāda *Ryanair*, un tās vienīgā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par Ryanair vienīgā pamata ceturto daļu

Lietas dalībnieku argumenti

- 54 Sava vienīgā pamata ceturtajā daļā *Ryanair* norāda, ka, pretēji tam, ko Vispārējā tiesa atzina sprieduma *Ryanair* 89. punktā, tas, ka abas ACN likmes tika ieviestas vienlaikus, bija atbilstošs apstāklis, lai novērtētu zemākās likmes “valsts atbalsta” raksturu. Abu likmju vienlaicīga ieviešana neesot jautājums

par “iejaukšanās metodi”, kā to esot uzskatījusi Vispārējā tiesa. Faktiski Īrija nevarēja noteikt vienotu likmi EUR 10 apmērā par vienu pasažieri, un tieši šī iemesla dēļ tā vēlāk esot izvēlējusies abas ACN likmes aizstāt ar vienu vienotu likmi EUR 3 apmērā par vienu pasažieri. *Ryanair* piebilst, ka ar to, ka ACN zemākā likme bija piemērojama retāk, nepietiek, lai izslēgtu, ka šī likme varētu tikt izvēlēta par atsaucē likmi, jo ar nodokli apliekamo darījumu, kuriem tiek piemērota noteikta nodokļa likme, biežums ir tikai viens no elementiem, kas ir jāņem vērā.

- 55 Komisija uzskata, ka šī daļa nav pamatota, savukārt Īrijas valdība galvenokārt apgalvo, ka tā ir nepieņemama, jo nav pietiekami izvērstā, un pakārtoti tā apgalvo, ka tā nav pamatota.

Tiesas vērtējums

- 56 Pretēji tam, ko apgalvo Īrijas valdība, *Ryanair* juridiski pietiekami ir izklāstījusi iemeslus, kuru dēļ tā uzskata, ka sprieduma *Ryanair* 89. punktā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā.
- 57 Atliek vien secināt, ka šie iemesli neļauj apšaubīt to, ka Vispārējā tiesa *Ryanair* argumentāciju ir noraidījusi pamatoti, līdz ar to šī *Ryanair* vienīgā pamata daļa arī ir jānoraida.
- 58 Kā Vispārējā tiesa to būtībā ir norādījusi sprieduma *Ryanair* 89. punktā, ja tiktu uzskatīts, ka ACN zemākā likme uzņēmumiem, kam tā bija piemērojama, neradīja selektīvu priekšrocību tikai tāpēc vien, ka šī likme tika ieviesta vienlaikus ar likmi EUR 10 apmērā par vienu pasažieri, tas lidzinātos tam, ka valsts iejaukšanās atzišana par valsts atbalstu būtu padarīta atkarīga no izmantotās metodes. Kā tas izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, LESD 107. panta 1. punktā nav nošķirta valsts iejaukšanās atkarībā no valsts iestāžu izmantotajām metodēm (šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 15. novembris, Komisija un Spānija/*Government of Gibraltar* un Apvienotā Karaliste, C-106/09 P un C-107/09 P, EU:C:2011:732, 87. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 59 Tādējādi *Ryanair* vienīgā pamata ceturtda daļa arī ir jānoraida.

Par Aer Lingus vienīgo pamatu un Ryanair vienīgā pamata otro un trešo daļu

Lietas dalībnieku argumenti

- 60 *Aer Lingus* vienīgais pamats ir sadalīts četrās daļās. Pirmajā daļā *Aer Lingus* norāda, ka, ja sprieduma *Aer Lingus* 43. punkts ir jāsaprot tā, ka noteiktam pasākumam piemērojama valsts atbalsta rakstura pārbaudē vispār nav jāņem vērā, ka šis pasākums, iespējams, varētu būt pretrunā citām Savienības tiesību normām, kas nav LESD 107. un 108. pants, tajā esot pieļauta kļūda tiesību piemērošanā. *Aer Lingus* uzskata, ka šī jautājuma atbilstību Tiesa ir atzinusi sava 1980. gada 27. marta sprieduma *Denkavit italiana* (61/79, EU:C:1980:100) 31. un 32. punktā un 1980. gada 10. jūlija sprieduma *Ariete* (811/79, EU:C:1980:195) 14.–16. punktā. Turklāt no 1988. gada 27. septembra sprieduma *Asteris* u.c. (no 106/87 līdz 120/87, EU:C:1988:457) 23. un 24. punkta un no 2010. gada 1. jūlija sprieduma *ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni*/Komisija (T-62/08, EU:T:2010:268) 60. punkta izrietot, ka valsts veiktais maksājums kā atlīdzība par tās nodarīto kaitējumu nav valsts atbalsts.
- 61 Šajā kontekstā *Aer Lingus* atgādina, ka Vispārējā tiesā tā apgalvoja, ka ACN iekasēšana atbilstoši likmei EUR 10 apmērā par vienu pasažieri ir nelikumīga, jo tā ir pretrunā LESD 56. pantam un Regulai Nr. 1008/2008, un ka ACN, kas tika iekasēts atbilstoši šai likmei, attiecīgajām sabiedrībām varēja tikt atmaksāts. Šis prettiesiskums radot šķēršļus tam, lai ACN zemāko likmi kvalificētu par valsts atbalstu.
- 62 Sava vienīgā pamata otrajā daļā *Aer Lingus* norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, ciktāl tā sprieduma *Aer Lingus* 63. punktā uzskatīja, ka Komisijai bija tiesības likmi EUR 10 apmērā par vienu pasažieri kvalificēt kā “parasto” nodokļa likmi, lai gan tā nebija likumīga. Šī

paša sprieduma 58. punkts, saskaņā ar kuru *Aer Lingus* arguments bija pamatots ar kļūdainu pieņēmumu, ir pretrunīgs un kļūdainš, ciktāl Komisija apstrīdētajā lēmumā tikai ir konstatējusi, ka pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu veido atšķirīgu ACN likmju pastāvēšana, nevis pati augstākā likme kā tāda.

- 63 Sava vienīgā pamata trešajā daļā *Aer Lingus* kritizē sprieduma *Aer Lingus* 60. punktu, saskaņā ar kuru, tā kā tādu diskrimināciju nodokļu jomā, kāda izriet no divu dažādu ACN likmju pastāvēšanas, esot iespējams labot, paaugstinot zemāko likmi līdz augstākās likmes apmēram vai otrādi – samazinot augstāko likmi līdz zemākās likmes apmēram, vai ieviešot jaunu vienotu likmi, ir kļūdaini apgalvot, ka ACN augstākā likme esot pretlikumīga. *Aer Lingus* uzskata, ka šajā punktā ir sajaukts jautājums par rīcību, kāda dalībvalstij ir jāīsteno, lai izbeigtu diskrimināciju nākotnē, ar jautājumu par rīcību, kāda tai ir jāīsteno, lai labotu “vēsturisku” diskriminējošo nodokļa likmju pretlikumību.
- 64 Visbeidzot, sava vienīgā pamata ceturtajā daļā *Aer Lingus* kritizē sprieduma *Aer Lingus* 61. punktu, saskaņā ar kuru “[..] tiesības uz [ACN, kas samaksāts atbilstoši likmei EUR 10 apmērā par vienu pasažieri,] atmaksu, ja pieņem, ka tās ir pierādītas, nav automātiskas un ir atkarīgas no vairākiem faktoriem, piemēram, noilguma termiņiem, kas ir piemērojami valsts tiesībās, lai iesniegtu šādu [atmaksas] pieteikumu, un vispārējo principu, piemēram, nepamatotas iedzīvošanās neesamības, ievērošanas”. *Aer Lingus* norāda, ka prettiesiskums, kas ir raksturīgs ACN augstākajai likmei vai diferencētām likmēm, kā arī tas, ka Īrijai principā bija pienākums sabiedrībām, kuras bija samaksājušas ACN pēc augstākās likmes, atmaksāt starpību starp augstāko un zemāko likmi, nozīmēja, ka augstākā likme nevarēja tikt uzskatīta par “parasto” nodokļa likmi.
- 65 Sava vienīgā pamata otrajā daļā *Ryanair* norāda, ka ACN likme EUR 10 apmērā par vienu pasažieri nevarēja būt “atsauces likme”, lai novērtētu, vai ACN zemākajai likmei piemīt valsts atbalsta raksturs, jo pēc analogijas ar to, ko Tiesa esot atzinusi savā 2003. gada 6. februāra spriedumā *Stylianakis* (C-92/01, EU:C:2003:72), likme EUR 10 apmērā par vienu pasažieri ir pretrunā LESD 56. pantam un Regulai Nr. 1008/2008. Ja augstākā likme tiktu uzskatīta par atsauces likmi, tiktu apdraudēta Savienības tiesību saskaņotība.
- 66 Sava vienīgā pamata trešajā daļā *Ryanair* norāda, ka Vispārējā tiesa sprieduma *Ryanair* 88. punktā nepamatoti atsaucās uz “hipotētiskiem pieteikumiem atmaksāt” ACN, kas samaksāts atbilstoši augstākajai likmei. Tā uzskata, ka ACN uzlikšana atbilstoši minētajai likmei bija pretrunā Savienības tiesībām un pārmaksātais nodoklis attiecīgajiem uzņēmumiem bija jāatmaksā.
- 67 Komisija un Īrijas valdība apstrīd *Aer Lingus* un *Ryanair* pausto argumentāciju un uzskata, ka tā ir jānoraida kā nepamatota.

Tiesas vērtējums

- 68 Vispirms, runājot par *Aer Lingus* vienīgā pamata pirmo daļu, ir jāatgādina, ka tikai attiecīgā nodokļu pasākuma radītajām sekām ir nozīme, novērtējot tā iespējamo “valsts atbalsta” raksturu un it īpaši nosakot, vai šis pasākums tā adresātiem rada labvēlīgāku nodokļu režīmu salīdzinājumā ar citiem nodokļa maksātājiem (šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 15. novembris, Komisija un Spānija/*Government of Gibraltar* un Apvienotā Karaliste, C-106/09 P un C-107/09 P, EU:C:2011:732, 87. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 69 Tādējādi tas, ka nodokļu pasākums ir pretrunā citām Savienības tiesību normām, nevis LESD 107. un 108. pantam, neļauj no kvalifikācijas par “valsts atbalstu” izslēgt izņēmumu no šī pasākuma, kas tiek piemērots dažiem nodokļa maksātājiem, ciktāl attiecīgais pasākums rada sekas citiem nodokļa maksātājiem un nav ticis ne atcelts, ne atzīts par prettiesisku un tādējādi par nepiemērojamu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2005. gada 3. marts, *Heiser*, C-172/03, EU:C:2005:130, 38. punkts).

- 70 Būtībā tieši uz to Vispārējā tiesa norādīja sprieduma *Aer Lingus* 43. punktā, tāpat kā sprieduma *Ryanair* 65. punktā. Tādējādi pretēji tam, ko *Aer Lingus* apgalvo sava vienīgā pamata pirmajā daļā, sprieduma *Aer Lingus* 43. punktā nav pieļauta nekāda kļūda tiesību piemērošanā.
- 71 Šis apsvērums nav atspēkots judikatūrā, uz kuru atsaucas *Aer Lingus* un kas ir minēta šī sprieduma 60. punktā.
- 72 No šīs judikatūras tikai izriet, ka valsts atbalstu neveido tas, ka uzņēmumam tiek atmaksāta tā nodokļa summa, kas tam bijis uzlikts, pārkāpjot Savienības tiesības, vai tiek atlīdzināti zaudējumi, kurus valsts iestādēm ir piespriests atlīdzināt uzņēmumiem, ņemot vērā kaitējumu, ko tās tiem ir radījušas.
- 73 Valsts atbalstu, uz kuru attiecas apstrīdētais lēmums, neveido ne tāda nodokļa atmaksa, kurš ir pretrunā Savienības tiesību normām, kas nav LESD 107. un 108. pants, un kuru maksāja *Aer Lingus* un *Ryanair*, ne arī tas, ka abiem šiem uzņēmumiem tika samaksāta zaudējumu atlīdzība. Tādējādi šai judikatūrai nav nozīmes šajās lietās.
- 74 No tā izriet, ka *Aer Lingus* vienīgā pamata pirmā daļa ir jānoraida.
- 75 Vēl, runājot par *Aer Lingus* vienīgā pamata otro, trešo un ceturto daļu, kā arī par *Ryanair* vienīgā pamata otro un trešo daļu, ir jākonstatē, ka tās ir pamatotas ar pieņēmumu, ka ACN pilnīga vai daļēja pretrunā esamība citām Savienības tiesību normām, nevis LESD 107. un 108. pantam, varot ietekmēt vērtējumu par to, vai valsts atbalsta raksturs LESD 107. panta 1. punkta izpratnē piemīt pilnīgam vai daļējam atbrīvojumam no šī nodokļa, kas tiek piemērots dažiem tirgus dalībniekiem, ciktāl šāda pretrunā esamība varētu ar tiesvedības valsts tiesās starpniecību izraisīt visa attiecīgā nodokļa vai tā daļas atmaksu citiem tirgus dalībniekiem, kam nav ticis piemērots attiecīgais atbrīvojums no nodokļa.
- 76 Ir skaidrs, ka brīdī, kad Komisija veica vērtējumu un pieņēma apstrīdēto lēmumu, attiecīgais nodokļu pasākums radīja sekas tādā ziņā, ka dažas aviosabiedrības maksāja ACN atbilstoši zemākajai likmei, bet citas, kas atbilstoši Komisijas vērtējumam, kuru ne *Aer Lingus*, ne *Ryanair* neapstrīd, bija salīdzināmā tiesiskā un faktiskā situācijā, ņemot vērā attiecīgā nodokļu pasākuma mērķus, to pašu nodokli maksāja atbilstoši augstākajai likmei.
- 77 No šī sprieduma 68. un 69. punktā paustajiem apsvērumiem izriet, ka Komisijai šīs sekas bija jāņem vērā un tā tās nevarēja ignorēt tikai tāpēc vien, ka aviosabiedrības, kam bija piemērojams nelabvēlīgāks nodokļu režīms, iespējams, varēja saņemt sava pārmaksātā nodokļa atmaksu, izmantojot tiesvedību valsts tiesās, attiecīgā gadījumā pamatojoties uz Savienības tiesību normām, kas nav LESD 107. un 108. pants.
- 78 Jānorāda, ka nevis Komisijai, bet gan valstu tiesām ir jāpieņem galīgais lēmums par iespējamo tā nodokļa atmaksu, kas, iespējams, nav likumīgs, ievērojot attiecīgās dalībvalsts tiesības vai, tieši pretēji, citas Savienības tiesību normas, kas nav LESD 107. un 108. pants, attiecīgā gadījumā pēc tam, kad šīs tiesas no Tiesas prejudiciāla nolēmuma veidā ir saņēmušas vajadzīgos precizējumus par Savienības tiesību piemērojamību un interpretāciju. LESD 107. panta lietderīgā iedarbība tiktu būtiski mazināta, ja Komisijai pirms nodokļu pasākuma kvalificēšanas par “valsts atbalstu” šī panta izpratnē būtu pienākums sagaidīt kompetento tiesu nolēmumu saistībā ar iespējamo pārmaksātā nodokļa vai nodokļa, ko ir samaksājuši atsevišķi nodokļa maksātāji, atmaksu.
- 79 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, kā nepamatotas ir jānoraida *Aer Lingus* vienīgā pamata otrā, trešā un ceturta daļa, kā ar *Ryanair* vienīgā pamata otrā un trešā daļa un tādējādi pretapelācijas sūdzības kopumā.

Par galvenajām apelācijas sūdzībām

- 80 Katras no savām apelācijas sūdzībām pamatojumam Komisija, paužot identiskus argumentus, izvirza vienu pamatu, kas attiecas uz LESD 108. panta 3. punkta un Regulas Nr. 659/1999 14. panta pārkāpumu. Šis pamats ir vērstis pret sprieduma *Aer Lingus* 88.–127. punktu un sprieduma *Ryanair* 119.–152. punktu.

Lietas dalībnieku argumenti

- 81 Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā un ir pārkāpusi LESD 108. panta 3. punktu un Regulas Nr. 659/1999 14. pantu, ciktāl, atzīstot, ka tai bija jāņem vērā pasākums, kurā tā adresātes aviosabiedrības uz pasažieriem pārnesa priekšrocību, kas izrietēja no ACN zemākās likmes piemērošanas, tā paredzēja jaunu ekonomisku kritēriju, lai noteiktu tāda valsts atbalsta atgūstamās summas, kāds ir aplūkots šajā lietā.
- 82 *Aer Lingus* apstrīd Komisijas argumentus, kas izrietot no kļūdainas sprieduma *Aer Lingus* interpretācijas. Tā atgādina, ka Vispārējā tiesa atzina, ka ACN ir akcīzes nodoklis, citiem vārdiem sakot, netiešais nodoklis, ko maksā pasažieri, kuriem tiek piemērota ACN zemākā likme. Tādējādi attiecīgais nodokļa pasākums nevarot tikt pielīdzināts valsts subsīdijai vai pasākumam, kas uzņēmumam ļauj gūt izmaksu ietaupījumus. *Aer Lingus* piebilst, ka tai nebija ļauts no pasažieriem, kas izmanto lidojumus, kuriem bija piemērojama zemākā likme, iekasēt summu, kas ir lielāka nekā šī likme, un ka, ja tai būtu bijis jāatmaksā EUR 8 par katru biļeti, ko pieprasīja Komisija, tai nebūtu iespējams ar atpakaļejošu spēku šo summu atgūt no pasažieriem, kuri attiecīgo biļeti ir nopirkuši atbilstoši zemākajai likmei.
- 83 *Ryanair* galvenokārt norāda, ka Komisijas vienīgais pamats ir neefektīvs. Tā uzskata, ka, lai pamatotu apstrīdētā lēmuma 4. panta atcelšanu, Vispārējā tiesa esot izvirzījusi trīs atšķirīgus pamatojumus attiecīgi sprieduma *Ryanair* 120.–133., 134., 144. un 145.–149. punktā. Komisijas apelācijas sūdzība attiecoties tikai uz pirmo no šiem pamatojumiem, kas ir saistīts ar ACN pārņemšanas uz pasažieriem apmēru, savukārt divus pārējos, kas attiecīgi ir saistīti, pirmkārt, ar īpašo situāciju, kā arī ar attiecīgā tirgus konkurences ierobežojumiem un, otrkārt, ar pamatojuma nesniegšanu vajadzībai atgūt starpību starp ACN augstāko un zemāko likmi, lai atjaunotu agrāko situāciju, Komisija neapstrīdot.
- 84 Pakārtoti *Ryanair* apgalvo, ka Komisijas vienīgais pamats nav pamatots. Vispārējā tiesa faktiski tikai esot piemērojusi principu, saskaņā ar kuru esot jānosaka no atbalsta gūtās priekšrocības reālā vērtība. Turklāt Komisija esot pārspilējusi grūtības, kas ir saistītas ar šīs summas precīzu noteikšanu gadījumā, ja būtu jāsauglabā Vispārējās tiesas noteiktais risinājums. *Ryanair* visbeidzot norāda, ka būtu nelōģiski neņemt vērā atbalsta saņēmēja gūtās priekšrocības pārņemšanu uz klientiem, jo Direktīvas 2014/104 13. pantā konkurences noteikumu pārkāpējam zaudējumu atlīdzības prasības ietvaros ir ļauts izvairīties no to pārmērīgo izmaksu segšanas, kas izriet no pārkāpuma, ja tās tiek pārnestas uz prasītāja klientiem.

Tiesas vērtējums

- 85 Vispirms ir jānorāda, ka, pretēji tam, ko apgalvo *Ryanair*, Komisijas vienīgais pamats nav neefektīvs.
- 86 Protams, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru apelācijas sūdzības ietvaros iebildumi, kas ir vērsti pret Vispārējās tiesas sprieduma papildu pamatojumu, uzreiz ir jānoraida kā neefektīvi, jo tie nevar izraisīt šī sprieduma atcelšanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2010. gada 2. septembris, Komisija/*Deutsche Post*, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 75. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 87 Tomēr šajā gadījumā, pretēji *Ryanair* apgalvojumiem, sprieduma *Ryanair* 120.–149. punktā nav norādīti trīs dažādi pamatojumi, no kuriem katrs pats par sevi būtu pietiekams, lai pamatotu apstrīdētā lēmuma 4. panta atcelšanu. Šajos punktos, tāpat kā turklāt sprieduma *Aer Lingus* 104.–123. punktā, kas ir formulēti ļoti līdzīgi, ir izklāstīti dažādi aspekti vienai un tai pašai Vispārējās tiesas argumentācijai, ar ko ir pamatots tās lēmums, kurš ir pausts sprieduma *Aer Lingus* 123. punktā un sprieduma *Ryanair* 119. punktā un saskaņā ar kuru Komisija ir pieļāvusi “kļūdu vērtējumā un kļūdu tiesību piemērošanā”, nosakot no aviosabiedrībām atgūstamā atbalsta summu EUR 8 apmērā par vienu pasažieri. Šie dažādie aspekti savā starpā ir mākslīgi saistīti, un, neņemot vērā to iekšējo saskaņotību, *Ryanair* tos sadala trīs iespējami dažādos pamatojumos.
- 88 Turklāt Komisijas izvirzītajā argumentācijā ir apšaubīta visa Vispārējās tiesas argumentācija kopumā, nevis tikai tās daļa, kā to nepamatoti apgalvo *Ryanair*.
- 89 Ņemot vērā iepriekš minēto, saistībā ar Komisijas vienīgā pamata analīzi pēc būtības vispirms ir jāatgādina, ka attiecīgās dalībvalsts pienākums atgūšanas ceļā atcelt atbalstu, ko Komisija uzskata par nesaderīgu ar vienoto tirgu, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ir vērstas uz tās situācijas atjaunošanu, kāda pastāvēja pirms atbalsta piešķiršanas (šajā ziņā skat. spriedumu, 1995. gada 4. aprīlis, Komisija/Itālija, C-350/93, EU:C:1995:96, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 90 Šis mērķis ir sasniegts tad, kad attiecīgo atbalstu, kam vajadzības gadījumā ir pieskaitīti nokavējuma procenti, tā saņēmēji vai, citiem vārdiem sakot, uzņēmumi, kuri to faktiski ir izmantojuši, ir atmaksājuši. Ar šo atbalsta atmaksu tā saņēmējs faktiski zaudē priekšrocību, kas tam bija tirgū salīdzinājumā ar tā konkurentiem, un tādējādi tiek atjaunota situācija, kāda pastāvēja pirms atbalsta izmaksāšanas (spriedums, 2004. gada 29. aprīlis, Vācija/Komisija, C-277/00, EU:C:2004:238, 75. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 91 Turklāt prettiesiska atbalsta atgūšana nolūkā atjaunot agrāko situāciju nav saistīta ar atšķirīgu agrākās situācijas atjaunošanu atkarībā no hipotētiskiem elementiem, piemēram, izvēles iespējām, kas bieži vien ir vairākas un ko varēja izmantot ieinteresētie tirgus dalībnieki, vēl jo vairāk tāpēc, ka faktiski izdarītā izvēle, izmantojot atbalstu, var izrādīties neatgriezeniska (spriedums, 2005. gada 15. decembris, *Unicredito Italiano*, C-148/04, EU:C:2005:774, 118. punkts).
- 92 No tā izriet, kā ģenerālvokāts to būtībā ir norādījis secinājumā 62. punktā, ka šī atbalsta atgūšana nozīmē tā saņēmējam radītās priekšrocības restitūciju, nevis iespējamā ekonomiskā labuma, kuru tas guvis, izmantojot šo priekšrocību, atdošanu. Šāds labums var nebūt identisks priekšrocībai, kas veido minēto atbalstu, vai pat izrādīties neesošs, un šis apstāklis nevar pamatot šī paša atbalsta neatgūšanu vai tādas summas atgūšanu, kura atšķiras no tās, kas veido priekšrocību, kuru radījis attiecīgais prettiesiskais atbalsts.
- 93 Konkrētāk, runājot par prettiesisku atbalstu, kas ir piešķirts kā nodokļu priekšrocība, arī no Tiesas judikatūras izriet, ka atbalsta atgūšana nozīmē, ka darījumiem, kurus faktiski ir veikuši attiecīgā atbalsta saņēmēji, tiek piemērots nodokļu režīms, kas tiem būtu bijis piemērojams, ja nebūtu bijis prettiesiskā atbalsta (šajā ziņā skat. spriedumu, 2005. gada 15. decembris, *Unicredito Italiano*, C-148/04, EU:C:2005:774, 119. punkts).
- 94 Šajā gadījumā ACN radītā nodokļu priekšrocība saskaņā ar apstrīdēto lēmumu izpaudās kā dažādu nodokļa likmju piemērošana attiecīgajā laikposmā, kā rezultātā aviosabiedrības Īrijā, kam bija jāmaksā nodoklis atbilstoši likmei EUR 2 apmērā, saņēma priekšrocību salīdzinājumā ar citām sabiedrībām, kurām tajā pašā laikposmā bija jāmaksā EUR 10 par vienu pasažieri. *Aer Lingus* un *Ryanair* nav izdevies pierādīt, ka minētais lēmums, ciktāl tajā ir konstatēta valsts atbalsta esamība LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, būtu prettiesisks.

- 95 Šajos apstākļos, ņemot vērā šī sprieduma 89.–93. punktā izklāstītos apsvērumus, ir jākonstatē, ka apstrīdētajā lēmumā norādītās atbalsta pasākuma radītās priekšrocības restitūcijas nolūkā Īrijas nodokļu iestādēm no aviosabiedrībām, kurām tika piemērota ACN zemākā likme, bija jāatgūst starpība starp ACN summu, kas prettiesiskā atbalsta neesamības gadījumā būtu bijusi jāmaksā par katru no attiecīgajiem lidojumiem, proti, starpība starp ACN summu atbilstoši augstākajai likmei un faktiski samaksāto ACN summu, t.i., to, kura aprēķināta, pamatojoties uz ACN zemāko likmi.
- 96 Tādējādi ir jākonstatē, ka šajā gadījumā, kā Komisija to ir precizējusi apstrīdētā lēmuma 4. pantā, atbalsta atmaksāšanai bija jāatgūst summa EUR 8 apmērā par vienu pasažieri par katru no attiecīgajiem lidojumiem.
- 97 Apsvērumi, kas ir izklāstīti sprieduma *Aer Lingus* 104.–123. punktā un sprieduma *Ryanair* 120.–149. punktā, pretēji tam, ko uzskatīja Vispārējā tiesa, nevar pamatot atšķirīgu secinājumu.
- 98 Faktiski, ciktāl saskaņā ar piemērojamajiem Īrijas tiesību aktiem aviosabiedrības ACN maksāja tieši, šo lietu raksturojošajos apstākļos nav nozīmes tam, ka šis nodoklis Īrijas tiesību aktos bija kvalificēts kā “akcīzes nodoklis”. Tā paša iemesla dēļ tam, vai no tehniskā viedokļa ACN ir jākvalificē kā tiešais vai netiešais nodoklis, nav nozīmes.
- 99 Attiecībā uz jautājumu par atbalsta atgūšanu nav nozīmes arī jēdzienam “ekonomiskās sekas”, kas ir minēts attiecīgi sprieduma *Aer Lingus* 91. punktā un sprieduma *Ryanair* 123. punktā. Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka attiecībā uz lidojumiem, kam bija piemērojama zemākā likme EUR 2 apmērā par vienu pasažieri, lai novērtētu “ekonomiskās sekas”, bija jānoskaidro, kādā mērā attiecīgās aviosabiedrības faktiski paturēja ekonomisko priekšrocību, kas izrietēja no šīs zemākās likmes piemērošanas.
- 100 Kā izriet no šī sprieduma 92. un 93. punkta, atbalsta atgūšana nozīmē tā saņēmējam radītās priekšrocības restitūciju, nevis iespējamā ekonomiskā labuma, kuru tas guvis, izmantojot šo priekšrocību, atdošanu. Tādējādi nav jāpārbauda, vai un kādā mērā šīs sabiedrības faktiski izmantoja ekonomisko priekšrocību, kas izriet no zemākās likmes piemērošanas.
- 101 Vispārējās tiesas apsvērumi, kas ir izklāstīti sprieduma *Aer Lingus* 92.–105. punktā un sprieduma *Ryanair* 124.–136. punktā, liecina par tādu pašu sajukumu starp priekšrocību, kas tika piešķirta ACN zemākās likmes rezultātā, un labumu, kuru atbalsta saņēmēji varēja vai būtu varējuši gūt no šīs priekšrocības.
- 102 Pretēji tam, ko Vispārējā tiesa uzskatīja attiecīgi sprieduma *Aer Lingus* 105. punktā un sprieduma *Ryanair* 136. punktā, priekšrocību, uz ko Komisija ir norādījusi apstrīdētajā lēmumā, neveidoja fakts, ka aviosabiedrības, kurām bija piemērojama šī likme, varēja “piedāvāt konkurētspējīgākas cenas”. To vienkārši veidoja fakts, ka šīm pašām sabiedrībām bija jāmaksā ACN mazākā apmērā nekā tas, kas tām būtu bijis jāmaksā, ja to lidojumiem būtu piemērojama ACN augstākā likme. Tas, vai šī priekšrocība ļāva tām piedāvāt konkurētspējīgāku biļešu cenu vai arī tās šo priekšrocību izmantoja citādi, ir saistīts ar tā iespējamā labuma vērtējumu, ko tās varēja gūt, izmantojot piešķirto priekšrocību, bet šādam vērtējumam nav nozīmes atbalsta atgūšanai.
- 103 Vispārējā tiesa arī attiecīgi sprieduma *Aer Lingus* 110. punktā un sprieduma *Ryanair* 141. punktā nepamatoti uzskatīja, ka tajā izskatāmo lietu apstākļi atšķiras no lietas, kurā tika taisīts 2005. gada 15. decembra spriedums *Unicredito Italiano* (C-148/04, EU:C:2005:774), ciktāl aviosabiedrības, kurām bija piemērojama ACN zemākā likme, “nevarēja izvēlēties citu darbību kā tikai to, kuru sedz atbalsts”.
- 104 Kā Vispārējā tiesa to būtībā ir atzinusi sprieduma *Aer Lingus* 111. punktā un sprieduma *Ryanair* 142. punktā, nekas neliedza minētajām sabiedrībām to lidojumu biļešu cenu bez nodokļiem, kam ir piemērojama ACN zemākā likme, palielināt par EUR 8. Tas, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1008/2008 23. panta 1. punktu tās biļetes cenai bez nodokļiem varēja pieskaitīt tikai EUR 2, kas

atbilst ACN, kurš aprēķināts atbilstoši zemākajai likmei, nevar likt izdarīt atšķirīgu secinājumu, ciktāl summa, kas atbilst starpībai starp abām ACN likmēm, proti, EUR 8, iepriekš varēja tikt ietverta biļetes cenā bez nodokļiem.

- 105 Iepriekš izklāstītie apsvērumi netiek atspēkoti ar *Ryanair* argumentu, kas attiecas uz Direktīvas 2014/104 13. pantu. Kā tas izriet no šī sprieduma 89. un 90. punktā minētās Tiesas judikatūras, prettiesiska atbalsta atgūšanas mērķis atšķiras no tā, kāds ir izvirzīts Direktīvā 2014/104. Šis pēdējās minētās direktīvas mērķis, kā tas izriet no tās preambulas 3. un 4. apsvēruma, ir nodrošināt, ka ikviena persona, kas uzskata, ka LESD 101. un 102. pantā paredzēto konkurences noteikumu pārkāpuma rezultātā tai ir nodarīts kaitējums, efektīvi var īstenot savas tiesības pieprasīt atlīdzināt kaitējumu, kas, kā tā uzskata, tai ir nodarīts. Savukārt atbalsta atgūšana paredz nevis jebkāda individuāla kaitējuma atlīdzināšanu, bet tās situācijas atjaunošanu attiecīgajā tirgū, kāda pastāvēja pirms minētā atbalsta piešķiršanas.
- 106 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, attiecīgi sprieduma *Aer Lingus* 123. punktā un sprieduma *Ryanair* 119. punktā atzīstot, ka Komisija ir pieļāvusi “kļūdu vērtējumā un kļūdu tiesību piemērošanā”, un atbalsta summu, kas ir jāatgūst no sabiedrībām, kurām bija piemērojama ACN zemākā likme, nosakot EUR 8 apmērā par vienu pasažieri lidojumos, uz kuriem attiecās šī likme, Vispārējā tiesa savā spriedumā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.
- 107 Tādējādi Komisijas apelācijas sūdzības ir jāapmierina un spriedumu *Aer Lingus* un *Ryanair* attiecīgo rezolutīvo daļu 1) punkts ir jāatceļ.

Par prasību Vispārējā tiesā

- 108 Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmo daļu Vispārējās tiesas nolēmuma atcelšanas gadījumā Tiesa pati var taisīt galīgo spriedumu lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija. Tā tas ir šajā gadījumā.
- 109 Tā kā pārsūdzētie spriedumi ir jāatceļ tikai saistībā ar to attiecīgo rezolutīvo daļu 1) punktu, nevis to 2) punktu, šī atcelšana neattiecas uz to, ka Vispārējā tiesa noraidīja *Aer Lingus* prasības pirmo un piekto pamatu, kā arī *Ryanair* prasības pirmo, ceturto un piekto pamatu. Tādējādi ir jāizskata tikai *Aer Lingus* prasības Vispārējā tiesā otrais, trešais un ceturtais pamats, kā arī *Ryanair* prasības Vispārējā tiesā otrais un trešais pamats.

Par Aer Lingus prasības Vispārējā tiesā trešo un ceturto pamatu, kā arī par Ryanair prasības Vispārējā tiesā trešā pamata pirmo daļu

- 110 *Aer Lingus* un *Ryanair* būtībā norāda, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, kā arī kļūdu vērtējumā, nosakot atgūstamā atbalsta summu EUR 8 apmērā par vienu pasažieri par katru no lidojumiem, kam bija piemērojama ACN zemākā likme.
- 111 Šie argumenti ir jānoraida šī sprieduma 85.–106. punktā izklāstīto iemeslu dēļ.
- 112 *Aer Lingus* un *Ryanair* arī apgalvo, ka, ciktāl aviosabiedrībām vairs nav iespējas no katra to lidojumu pasažiera, kuriem bija piemērojama ACN zemākā likme, atgūt EUR 8, kas tām ir jāatdod, pienākums samaksāt šo summu, kurš ir ieviests ar apstrīdētā lēmuma 4. pantu, esot līdzvērtīgs papildu nodokļa vai soda uzlikšanai, kas ir pretrunā samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principam un Tiesas judikatūrai, saskaņā ar kuru atbalsta atdošana nevar tikt uzskatīta par sodu.
- 113 Arī šie argumenti ir jānoraida.

- 114 Kā ģenerālvokāts to ir norādījis secinājumu 83. punktā, tādas summas atgūšana, kas ir vienāda ar starpību starp nodokli, kāds būtu bijis jāmaksā, ja nebūtu prettiesiskā atbalsta pasākuma, un mazāko summu, kura tikusi samaksāta atbilstoši šim pasākumam, nav jauns nodoklis, kas ir noteikts ar atpakaļejošu spēku (šajā ziņā skat. spriedumu, 1993. gada 10. jūnijs, Komisija/Grieķija, C-183/91, EU:C:1993:233, 17. punkts). Runa ir par sākotnējā nodokļa daļas, kas netika samaksāta atbilstoši prettiesiskajam atbrīvojumam, atgūšanu. Šāda atgūšana arī nav sods (spriedums, 1999. gada 17. jūnijs, Beļģija/Komisija, C-75/97, EU:C:1999:311, 65. punkts).
- 115 Tāpat arī, runājot par argumentu, saskaņā ar kuru aviosabiedrības, uz kurām attiecas atgūšana, nespēj no saviem klientiem atgūt papildu nodokli, kas tām ir jāatmaksā, pietiek atgādināt, ka, tā kā prettiesiskais atbalsts, uz kuru Komisija ir norādījusi apstrīdētajā lēmumā, izpaudās kā ACN zemākās likmes piemērošana, proti, kā daļējs atbrīvojums no nodokļa, kas bija jāmaksā nevis šo aviosabiedrību klientiem, bet pašam šīm sabiedrībām, šī atbalsta atgūšana noteikti ir saistīta ar abu piemērojamo likmju starpības atdošanu. Kā tas izriet no šī sprieduma 99. un 100. punkta, tā tas ir arī gadījumā, kad šī atbalsta saņēmēji nav guvuši nekādu labumu no attiecīgās priekšrocības, neatkarīgi no tā, vai tas tā bija tāpēc, ka tie ļāva šo priekšrocību izmantot saviem klientiem, vai jebkāda cita iemesla dēļ.
- 116 Visbeidzot, pienākums atgūt minēto atbalstu nav pretrunā ne samērīguma, ne vienlīdzīgas attieksmes principam. Pirmkārt, no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka prettiesiska atbalsta atcelšana, to atgūstot, ir loģiskas sekas tā prettiesiskuma konstatācijai, līdz ar to šī atbalsta atgūšana nolūkā atjaunot agrāko situāciju principā nevar tikt uzskatīta par nesamērīgu pasākumu salīdzinājumā ar LESD noteikumu valsts atbalsta jomā mērķiem (spriedumi, 2010. gada 11. marts, *CELF un ministre de la Culture et de la Communication*, C-1/09, EU:C:2010:136, 54. punkts, un 2011. gada 28. jūlijs, *Diputación Foral de Vizcaya u.c./Komisija*, no C-471/09 P līdz C-473/09 P, nav publicēts, EU:C:2011:521, 100. punkts).
- 117 Otrkārt, atbalsta saņēmēji, kam tas ir jāatmaksā, acīmredzami nav tādā pašā situācijā kā aviosabiedrības, kuras nav saņēmušas atbalstu un uz kurām neattiecas atbalsta atgūšana, līdz ar to nevar būt runas par atšķirīgu attieksmi līdzīgās situācijās, pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu.
- 118 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka *Aer Lingus* prasības Vispārējā tiesā trešais un ceturtais pamats, kā arī *Ryanair* prasības Vispārējā tiesā trešā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par Aer Lingus prasības Vispārējā tiesā otro pamatu un par Ryanair prasības Vispārējā tiesā trešā pamata otro daļu

- 119 *Aer Lingus* un *Ryanair* norāda, ka aviosabiedrībām, kam bija jāmaksā ACN augstākā likme, ir tiesības saņemt pārmaksātā nodokļa atmaksu gan tāpēc, ka divu dažādu likmju ieviešana ir LESD 56. pantā paredzētās pakalpojumu sniegšanas brīvības pārkāpums, gan saskaņā ar judikatūru, kas izriet no 2006. gada 7. septembra sprieduma *Laboratoires Boiron* (C-526/04, EU:C:2006:528). Tādējādi starpības starp šo zemāko likmi un augstāko likmi atgūšana no sabiedrībām, kam bija piemērojama ACN zemākā likme, esot Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punkta, kā arī tiesiskās noteiktības, efektivitātes un labas pārvaldības principu pārkāpums. Turklāt šāda atgūšana izraisot smagus konkurences izkropļojumus. Pēc šīs atgūšanas aviosabiedrības, kurām būs ticis piemērots šis atgūšanas pasākums, tiks nostādītas nelabvēlīgā situācijā, ciktāl tādējādi tās būs samaksājušas kopējo summu EUR 10 apmērā par vienu pasažieri, lai gan citas aviosabiedrības, kuras ir saņēmušas EUR 8 atmaksu no sākotnēji samaksātajiem EUR 10 par vienu pasažieri, būs samaksājušas tikai nodokli EUR 2 apmērā par vienu pasažieri.
- 120 Šajā ziņā ir jānorāda, ka pasākuma, uz kuru attiecas apstrīdētais lēmums, raksturs nekādā ziņā nav līdzīgs tam, par kādu bija runa 2006. gada 7. septembra spriedumā *Laboratoires Boiron* (C-526/04, EU:C:2006:528).

- 121 ACN bija vispārpiemērojams nodoklis, un apstrīdētajā lēmumā Komisija secināja, ka ACN zemākā likme ir līdzvērtīga daļējam atbrīvojumam no nodokļa, kas pats par sevi veido atbalsta pasākumu. Šādos apstākļos attiecīgā nodokļa maksātāji nevar atsaukties uz to, ka atbrīvojums, ko saņem citi uzņēmumi, veido valsts atbalstu, lai atbrīvotos no pienākuma maksāt minēto nodokli vai lai saņemtu tā atmaksu (spriedums, 2006. gada 7. septembris, *Laboratoires Boiron*, C-526/04, EU:C:2006:528, 30. un 32. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 122 To ņemot vērā, ir jāatgādina, kā tas izriet no šī sprieduma 78. un 79. punkta, ka tādos apstākļos, kādi pastāv šajā lietā, Komisija nevar atturēties konstatēt valsts atbalsta esamību tikai tāpēc vien, ka pastāv iespēja, ka kompetentās valsts tiesas izdos rīkojumu atmaksāt pārmaksāto ACN aviosabiedrībām, kurām netika piemērota ACN zemākā likme. Tā kā Komisijai bija jākonstatē valsts atbalsta esamība, tai bija arī pienākums uzdot šo atbalstu atgūt.
- 123 Šādos apstākļos attiecīgajai dalībvalstij, šajā gadījumā Īrijai, izmantojot visus atbilstošos līdzekļus, kas ir saskaņā ar tās tiesību aktiem, kā arī Savienības tiesībām, ir jāpārlicinās, ka iespējamie valsts pasākumi, kuru rezultātā dažiem uzņēmumiem tiek atmaksāts nodoklis, nerada jaunu atbalstu, kas nav saderīgs ar LESD noteikumiem, par labu uzņēmumiem, kuri saņem šo atmaksu.
- 124 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka *Aer Lingus* prasības Vispārējā tiesā otrais pamats, kā arī *Ryanair* prasības Vispārējā tiesā trešā pamata otrā daļa ir jānoraida.

Par Ryanair prasības otro pamatu

- 125 Savas prasības Vispārējā tiesā otrā pamata ietvaros *Ryanair* norāda, ka Komisijai esot bijusi jāņem vērā ACN proporcionālā ietekme uz dažādiem konkurējošiem uzņēmumiem, novērtējot ACN radīto priekšrocību, ciktāl, pirmkārt, dažām sabiedrībām, tostarp *Aer Arann*, tika piemērota ACN zemākā likme attiecībā uz daudz lielāku to veikto lidojumu procentuālo daļu un, otrkārt, ACN, kas aprēķināts atbilstoši augstākajai likmei, ietekme bija daudz mazāka attiecībā uz lidojumiem biznesa klasē un liela attāluma lidojumiem, kurus piedāvāja galvenokārt *Aer Lingus*.
- 126 *Aer Lingus* kā persona, kas iestājusies lietā T-500/12, neatbalsta *Ryanair* prasījumus saistībā ar šo pamatu, bet uzskata, ka dažādiem adresātiem piešķirtās priekšrocības relatīvā nozīme varētu būt atbilstošs kritērijs, lai noteiktu atgūstamā atbalsta summu. Ciktāl iestāšanās lietā nevar būt vērsta ne uz ko citu kā tikai uz pilnīgu vai daļēju kāda lietas dalībnieka prasījumu atbalstu, *Aer Lingus* argumentācija šajā jautājumā nav pieņemama.
- 127 Runājot par *Ryanair* argumentāciju, tai nevar piekrist. Tas, ka daži atbalsta pasākuma adresāti spēj no priekšrocības, kas veido šo atbalstu, gūt proporcionāli lielāku labumu nekā tas, kuru citi adresāti ir guvuši no tā paša pasākuma, nerada šķērslī ne tam, lai Komisija attiecīgo pasākumu varētu kvalificēt kā valsts atbalstu, kas nav saderīgs ar vienoto tirgu, ne tam, lai tā varētu uzdot atgūt priekšrocību, kura izriet no šī atbalsta piemērošanas.
- 128 No tā izriet, ka *Ryanair* prasības Vispārējā tiesā otrais pamats nav pamatots un ir jānoraida.
- 129 Tā kā, pirmkārt, *Aer Lingus* prasības Vispārējā tiesā pirmo un piekto pamatu, kā arī *Ryanair* prasības Vispārējā tiesā pirmo, ceturto un piekto pamatu Vispārējā tiesa noraidīja un arī pamati, ko *Aer Lingus* un *Ryanair* savās attiecīgajās pretapelācijas sūdzībās ir izvirzījušas pret pārsūdzēto spriedumu pamatojumu, kurā ir atbalstīts šis noraidošais lēmums, nav tikuši apmierināti, pārsūdzēto spriedumu rezolutīvās daļas 2) punkts ir kļuvis galīgs, un tā kā, otrkārt, no visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka pārējie pamati, ko Vispārējā tiesā izvirzīja *Aer Lingus* un *Ryanair* un kuru mērķis bija atcelt apstrīdēto lēmumu, arī ir jānoraida, to attiecīgās prasības atcelt tiesību aktu ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 130 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācija ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu, tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.
- 131 Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- 132 Tā kā *Aer Lingus* un *Ryanair* spriedums ir nelabvēlīgs gan saistībā ar to pretapelācijas sūdzībām, gan saistībā ar to prasībām Vispārējā tiesā un Komisija ir lūgusi tām piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tām ir jāpiespriež segt savus un atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus gan tiesvedībā Vispārējā tiesā, gan tiesvedībā Tiesā.
- 133 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 140. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, dalībvalstis, kas ir iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. No tā izriet, ka Īrija sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) **Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2015. gada 5. februāra spriedumus *Aer Lingus*/Komisija (T-473/12, nav publicēts, EU:T:2015:78) un *Ryanair*/Komisija (T-500/12, nav publicēts, EU:T:2015:73) atcelt, ciktāl ar tiem ir atcelts Komisijas 2012. gada 25. jūlija Lēmuma 2013/199/ES par valsts atbalsta lietu SA.29064 (11/C, ex 11/NN) – Diferencētas avioceļojumu nodokļa likmes, ko piemērojusi Īrija, 4. pants, ciktāl šajā pantā ir likts atgūt atbalstu no tā saņēmējiem tādā apmērā, kas minētā lēmuma preambulas 70. apsvērumā ir noteikts kā EUR 8 par vienu pasažieri;**
- 2) **pretapelācijas sūdzības noraidīt;**
- 3) ***Aer Lingus Ltd* un *Ryanair Designated Activity Company* iesniegtās prasības atcelt Lēmumu 2013/199 noraidīt;**
- 4) ***Aer Lingus Ltd* un *Ryanair Designated Activity Company* sedz savus un atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus, kas tai ir radušies gan tiesvedībā Vispārējā tiesā, gan tiesvedībā Tiesā;**
- 5) **Īrija sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]